

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLMAŊYOK

szabadalmazását esz-
közl mind. államban
Réthy János
nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája,
Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház
mellett. Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

Nagy választékban!
GEITTNER és RAUSCH czégnél,
Andrássy-út 8. sz.

Hirdetések felvételnek

a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalában,
Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

SCHOTTOLA ERNŐ

BUDAPEST (Foncière palota).
Ajánlja dús raktárát
vízhatlan esőköpeny, gummi sárczipő és esz-
mákból. Sebészeti műszerek és kötszerekből
stb., valamint torna- és testedző szerekből. űgy-
szintén gummi és linoleum szőnyegek. űgy-
Sebészeti, műszaki és pirosszagdászati árjegyzéket
kiváratra bérmentve küld.

Zongorák és

Harmoniumok!
Legjobb és legintányo-
sabbban kaphatók
Éder Antal Gyulánál
Váci-utca 4-6.
Alapítva 1846.

GRÖBER LAJOS

kosár-fonodája,
IV. Kilyó-u. 6.
Hangjegytartók,
munka-asztalok,
stb. nagy választékban.
Képes árjegyzékek bérmentve.

KILIÁN FRIGYES

m. kir. egyetemi könyvtáros,
IV., Váci utca 30.
A magyar, francia, angol és német
irodalom dús raktára. — Dismu-
vek. — A világirodalom remekiről. —
Építészeti és technikai munkák. —
Imakönyvek stb.

Schachner József A.

BUDAPEST,
Nádor-utca 15. sz.
Diós és mákos patkók,
lipcei stollen,
torták, csukorkák.
Biscuits, kétszersült- és
tea-sütemény-gyáros.

Eszenciákat!

Rum, szilvium, törköly, likörök és
ecetkészítéshez hideg uton, ajánl
WATTERICH ARNOLD
Budapest, VII., Dohány-utca 1. sz.
Cikkek a borkészítéshez. — Árjegyzék
és kezelési könyv ingyen.

Eisenschiml és Wachtl

Budapest, Váci-utca 12.
Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
Legnagyobb raktár mindennemű fény-
képzési gépek és készülékek. űgy-
Alapítva 1856. — Többször kitüntetve.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.
Uj! A fotografálás elemel. Ára 2 frt.

„Toronyórák“

palota, lakanya, gyári órákat.
villanyórákat,
legelőnyösebben rendez be
Mayer Károly L.
1-es magyar gőz-ágyra
Budapest, VII., Kazinczy-u. 3.
Képes árjegyzék, költséggyz. bér.

HABITS ANTAL

hangszerész és különleges cimbalom-készítő
a fő- és szekvárosi zenekoskó szállítására.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 42. sz.
Ajánlja szak-
szerű tapaszt-
alatai szerint
javított és sa-
játkezelt ké-
szített erős
és tiszta
hangu
cimbalmaitt
valamint mindennemű
hangszerek
raktárát.
Szolid
kiállítás!
Jutányos
árak.
Árjegyzék kiváratra
ingyen és bér.

A magyar ipar- és kereskedelmi bank

részvény-társaság váltótüzlete.
Budapest, V., Nádor-utca 4.
Mint kitűnő tőkebefektetést ajánlja a magyar takaré-
pénztárak központi jelzálogbankja
4 1/2 százalékos adómentes zálogleveleit és
4 1/2 százalékos községi kötvényeit,
melyek nála a mindenkori napi árfolyamon jutalék-
mentesen kaphatók.
Teljesít tőzsdéi megbízásokat, díjmentesen bevált szel-
vényeket, elfogad betéteket folyó- (cheque) számlára,
pénztári jegyek vagy betéti könyvekre, s azokat
4 százalékkal adómentesen kamatoztatja.
Magyar ipar- és kereskedelmi bank
részvény-társaság váltótüzlete.

Frissen pörkölt vadsertés

kimérve, ujévi hízott kakas-
fácánok, hízott stíriai kapp-
nok és hízlalt kakas- és jéce-
pulykák, kaphatók naponta friss
minőségben

Géczy Ferencznél

Budapest,
IV. ker., Duna-utca 10. szám.

Nincs többé fejfájás!

D. GÖTZ MIGRAINE-PORA
hasznát évtől egy évtől, idős,
reumatikus, sőt gyomorból szá-
rmazó fejfájás ellen a legjobb sikerrel
használtatott, mit több ez-re me-
szőnőnyilvánítás bizonyít. Utolsó időben
a MADRID UDVAR
és Baross Gáborné ő exoellenciája
feltűnő eredménnyel használta 1 doboz
ára haszn. utatással 2 frt. 1 kis próba-
doboz 1 frt. Eredetiben kapható **Faykiss**
József nagy Kristóf-hoz címzett
gyógygyógyászati Budapest, továbbá
Török Józsefnél, Király-utca 12.

GANZ IZIDOR

czipőraktára.
Budapest,
Haris-
bazar
belső bolthelyiség 20. sz.
A legjobb hírnévnek örvendő czipő-raktár.
Uraknak:
1 pár fin. zergebőr topán vichsbörrel borítva frt 5.—
1 pár orosz lak topán, angol varrott — 6.—
1 pár magas szárú bagaria topán — 7.—
1 pár gombos angol topán — 6.50
1 pár angol bergsteiger fűzős topán — 6.—
Hölgyeknek:
1 pár zergebőr topán magas szárral — frt 3.50
1 pár posztó, orosz lakkal — 4.50
1 pár keztyűbőr, lakkal — 4.50
1 pár gombos angol topán — 4.50
1 pár fűzős kocsolya-topán — 4.50
Gyermekezipők és eszímák nagy választékban, olcsó
árak mellett. — Vidéki megrendelések legpontosabban
eszközöltenek.

Cs. és kir. szabadalmazott

ing-gyáros.
Budapest,
IV. ker.,
Váci-utca 22.
Nemzeti
szállodában.
Legnagyobb
raktár
férfi-fehérművek,
fehér és színes ingek,
lábravalók, gallér és kés-
előkben, dús választék a leg-
újabb nyakkendők, konyák,
szekkenőkben, valamint min-
denféle finom tricót-czikkekben
és utazási ingek, sapkák, plaidok,
esernyők, nadrágtartók, ingom-
bokban stb.
Óriási választék harisnyákban!

A „Franklin-Társulat“ kiadásában Budapestben megjelent

és minden könyvtárnál kapható:
Az 1843/44-ik évi magyar országgyűlési
alsó tábla
kerületi üléseinek naplója.
Szerkesztette és saját költségén kiadta
KOVÁCS FERENCZ
ügyvéd,
Csongrádmezgye volt alispánja és H.-M.-Vásárhely
városa volt országgyűlési képviselője.
I. kötet. — Ára fűzve 5 forint.

≡ Minden köhögés ≡

valamint a légső, gégefő és tüdő minden hurutos megbetegedése, nehéz
légső, szűkmellűség, asztma, elnyálkásodás, számarhurut,
görcsös köhögés, ingerőli érzés a torokban és a kezdődő tüdő-
gyulladás leggyorsabb és legbiztosabb meggyógyítását az órák és
legjobb bizonyított, orvosi rendkívény után készült és orvosok által mego-
sított, egyedül valódi **Szt.-György** tén, egy csomag ára 50 kr. és a
Szt.-György hurutpor, egy doboz ára 50 kr. segélyével, melyekhez
kimerő orvosi utasítás és melléklete van. A hatás már néhány nap után
jelentkezik. Kevésbé mint 2 csomag nem küldeték. Postai küldemény
a **Szt.-György** gyógyszerárba Bécs, V., Wimmergasse 33. vagy
a magyarországi fiókákba Budapest, Király-utca 12. **TÖRÖK**
JÓZSEF gyógyszerárba inténdők.

1894. jan. 205. sz. 1894. jan.

BUDAPESTI SZEMLE

A M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti

GYULAI PÁL.

TARTALOM:

Lukács Móricz. — Gyulai Páltól.
Visszapillantás az 1832–36-iki országgyűlésre.
(I.) — Zichy Antaltól.
Duse Eleonora. — Haraszi Gyulától.
Rainer főherceg magyarországi utazása, 1810-ben.
Kiadatlan naplója alapján. (I.) — Wertheimer Edéltől.
A russzinkai postásné. Elbeszélés. — Vadnai Károlytól.
Költemények: A nagymama emléke. — Léva József-
től. — Mickiewicz Ádám krími sonettjeiből. I. Cs-
tűrdag. II. Zarándok. III. Bajdai. IV. Alnsta reggel.
V. A bagosieráj éjjel. VI. Alnsta éjjel. VII. A hárem
sirjai. VIII. Judah. Lengyelből. — Bény Gyulától.
A chemiai Affinitásról. — Than Károlytól.
Értesítő: Katona Mór; A magyar családi hitbizomány.
— Joób Lajostól. — Simon Ed.: L'Allemagne et la
Russie au XIX-e siècle. — L. — F. Ferenczy F.:
A tündöklő csás. — g. I. — A Magyar Nyelvőrnek.
— Gyulai Páltól. — Uj magyar könyvek.
Megjelen évenként 12-szer 10 ívnyi havi füzetekben.
Előfizetési ára bérmentes küldéssel egész évre 12 forint,
félévre 6 frt.
Franklin-Társulat
magyar irod. intézet és könyvnyomda Budapestben.

3. SZÁM. 1894.

BUDAPEST, JANUÁR 21.

41. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK egyúttal félre — 6 •

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 frt
félre — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 5.—
félre — 2.50 Kisebbségi előfizetésekre a postallag
meghatározott vidéki is csatolandó.

MÁRIA LUIZA BOLGÁR FEJEDELEMASSZONY.

FERDINÁND FEJEDELEM uralkodása Bolgár-
országban eleitől fogva erős küzdelmek sza-
kadatlan láncolata volt. De az ifjú feje-
delem jól ismerte nehéz feladatát. Trónra lép-
tének első percétől kezdve habozás nélkül el-
vált tökélyre, hogy megbirkózik a nehézségek-
kel és férfiasan megállja helyét. És Ferdinánd
eltökéléséhez hiven teljesíti uralkodói hivatá-
sát, főczélul azt tűzvé ki, hogy egy nemzetet
főlszabadjit és önállóvá teszi, fölébreszti, kifejti
annak szunnyadó erejét és egy művelten népet
az európai műveltség ösvényére vezet. Óriási
az a munka, az a haladás, melyet a bolgár nép
Ferdinánd fejedelem hét éves uralkodása alatt
kifejtett, melyet első sorban neki köszönhet. De
nemcsak a bolgár nép, hanem egész Európa
hálájára lett érdemessé a bolgár nemzet ifjú
fejedelme nemes munkásságával. Pedig folyton
válságos időkben, önfeláldozással is, munkálko-
dott népének előmenetelén. Midőn néhány hét-
tel ezelőtt a perniki vasút megnyitási ünne-
pélye volt, a fejedelem büszke önérettel mon-
dotta a bolgároknak: «Íme a mai napon rövid
uralkodásom óta a harmadik vasúti vonalat
adom át hű népemnek és kívánom, hogy ez
bőséges jövedelmi forrásul szolgáljon.» Szünni
nem akaró és szívből fakadó hurrah-kiáltások
kísérték a fejedelem szavait.

Csak a közelebb lefolyt évben is két igen
örvendetes esemény fordult elő a bolgár nem-
zet életében. Egyik volt a **filippopolisi országos**
kiállítás, mely, noha első kísérlet volt e nembn,
fényes bizonyosságot tett Bulgária szellemi és
anyagi haladásáról. A másik a fejedelem ház-
sága volt, melyet Bourbon Mária Luiza pármái
hercegnővel kötött.

A legmesteribb tollnak is nehéz lenne leírni
azt az örvendezést, melyet ez a fejedelmi há-
zasság az egész országban okozott. Ötszáz esz-
tendeje, hogy a bolgár népnek fejedelemas-
szonya, vagyis saját uralkodó-családja nem
volt. E miatt mintegy árvának érezte magát
szüntelen. Most ez az árvasága véget ért. A
tevékeny ifjú fejedelem mellé egy olyan feje-
delmi nő lépett a bolgár trónra, ki mindazok-
kal a tulajdonokkal meg van áldva, a melyek-
kel férjének igazi élettársa, nagy földadataiban
nagy támogatója, s népének igazi boldogítója
lehet. S a lefolyt rövid egy év már is mutatja,
hogy a fejedelemné épen annyi jóakaratot, mint

MÁRIA LUIZA BOLGÁR FEJEDELEMASSZONY.

birodalom tőszomszédságában és a szerződésileg megnyitott khinai kikötők és India közötti útban, gyorsan kellett emelkedni, könnyen érthető. És leginkább maguk a khinaiak voltak azok, a kik gyakorlati szellemükkel rögtön felismerve a gyarmatnak kereskedelmi értékét, tömegesen vándoroltak át az angol lobogó hatalmi területére. Az ő kezükben van a kereskedelem nagy része és oly nagy többségben vannak az európaiakkal és a még kisebb számú ázsiai idegen népek töredékeivel szemben, hogy a város határozottan khinai jellegű.

Különbözik a városnak valóban javára van, hogy épületei csak kis részben khinai ízlésűek, többnyire azonban európai kényelmi és szépségi fogalmak szerint építve, különösen azon részeken, a hol az európaiak laknak. Jobbára hatalmas kőházakból áll a város zöme, mely a sziget hegyes volta miatt csak a keskeny tengerparti szegélyzetet fűdi, bár részben felhúzódik a *Viktoria Peak* nevű hatalmas hegynek az oldalaira is.

Széles utcák szelik át a házak tömegét. A *Queensroad* adnak nevezett utca a közlekedés főre; végig húzódik ez majdnem az egész városon egyközűleg a parttal. Az itt levő házak a homlokoldalukon kivétel nélkül arkádokkal vannak ellátva és pedig úgy földszint, mint az emeleten is, a mi az utcának kiváló szépséget ad. Ezen arkádok alatt vannak *Hong-kong* legszebb boltjai, a melyekben khinai kereskedők halmozták föl mindazon műipari kincseket, melyeket Khina, Japán és India szolgáltat. Este a fényesen kivilágított és csinnal berendezett boltok előtt elhaladni már magában is élvezet, annyi érdekes és gyönyörű dolgot lehet azokban látni.

Selyemszövetek, lakk, porcellán, bronz és más árúk, az Európában annyira főkáppott khinai és japán cikkek hihetetlen gazdagságú sokfélesége megragadja az idegen figyelmét.

Az utcái életazon bizarr és rendkívül mozgalmas jelleggel bír, mely a khinai városok sajátja. Legérdekesebb ez életet este nézni. A házak színes lampionokkal vannak kivilágítva, melyek festői színezetet adnak az egész érdekes képnek. Mindenütt szünetlen serény munka folyik késő éjjelig. A műhelyek, boltok mind nyitva vannak az utca felé; látni lehet bennök a félművelten dolgozó alakokat. Hosszú czim- és hirdetési táblák függnek alá a boltok előtt, furcsa ákombákom hieroglyphokkal telefestve. Innen-onnan fűlsiketítő zaj harsog felénk; a tompa hangú gongok kongásába belevegyl az ázsiai czintányérok velőt rengető zengése. Ezeknek valami istentelenül magas és éleshangú vonós hangszert átható czinczögése hangzik át és mindezt túlkibájlja egy-egy énekeső szörnyű sikoltása. Szeretnél segítségére sietni, mert talán késekkel hasogatják a szegényt. De nagyon csatlódtál, ha ezt gondold; mert ha benézész abba a khinai mulató-helyiségbe, a honnét ezek a könyörűltre indító martyr-hangok erednek, csodálkozva fogod látni, hogy a sikoltó leány nyugodalmatosan ül a pokoli zenekar közepette és valami szerelmi balladát ad elő, legalább azon édeskés mosolygás után ítélve, mely a

czopfos mulatók rideg vonásain átderül. Szótlanul dolgozik, de lármásan mulattatja magát a mennyei birodalom fia.

És ha az alváros mozgalmas életével megragadja érdeklődésünket, a város felső részei is kielégítik európaias finomult szépségi követeléseinket. Gyönyörű kéjlakok között haladva emelkedünk mind magasabbra; viruló kertek, tele ültetve árnyas fákkal, veszik körül a gazdagok e lakhelyeit, s az itt-ott kilátású sziklák nagyban emelik e műkertek szépségeit.

Egy síkló víz föl a meredek hegy gerinczére, merész kanyarulatot alkotva a pálya közepén. Mennél magasabbra emelkedünk, annál tágasabb a látókörünk; több-több részlet élénkíti a lábunk alatt elterjedő vidék képét. És az a látvány, melyet akkor élvezünk, ha fölére a hegyi pálya végpontjára, fölmegyünk a *Viktoria Peak* legmagasabb csúcsára, vetekedik a világ leg-

tudják bilincselni: mindazonáltal, a ki csak teheti, nem mulasztja el a közeli *Kanton* városát is meglátogatni, mely ugyan természeti szépségekben nem bővelkedik, de annál érdekesebb népeleti szempontból, minthogy egyike Khina legnagyobb városainak és még tökéletesen érintetlen a Nyugat hatásától.

Fel is volt véve O fensége úti tervébe Kanton, hogy alkalma nyillassék egy ős jellegéből még ki nem vetkőztetett khinai nagyvárost is láthatni. A khinai császári kormány, melynek O fensége szándéka, hogy Kanton meg akarja látogatni, természetesen már előzetesen tudtára adatott, szokatlan előékenységgel járult ezen kirándulás sikeres rendezéséhez. A khinai állam szolgálatában levő két angol nemzetségi főtisztviselő, a kantoni fővámfelügyelőség tagjai, Mr. Dresó, egy igen művelt, előkelő úri ember vezetése alatt lőnek megbizva az előkészületek megtételével és a kirándulás rendezésével.

Ő fensége július 22-én reggel szállt a khinai kormány által rendelkezésre bocsátott külön hajóra, a kantoni vámfelügyelőség yachtszerű gőzösére, ekkép a sárkányos lobogó* alatt lépve be a khinai birodalomba. A hajó eleinte magas, csak gyér tenyészeti szigetek között, majd nagy vizeken haladt át, míg el nem érte a magas hegyek által környezett *Bocca Tigris*, a *Perl* vagy *Chukiang* folyó torkolatát.

Innét kezdve a hatalmas folyamon fölfelé folytatá útját a hajó, jobbára mélyen fekvő rizsföldek között, melyekből itt-ott ódon erődítésekkel koronázott darabok emelkedtek ki. Másutt egy-egy pagoda vonja magára a figyelmet, melynek több emeletes toronyalakja gördülletes tetőzeteivel mindenki előtt ismeretes.

Wampoatól kezdve, a hol egy kis fegyvertár van, mindinkább élénkebbé válik a folyam és melléke. Végre megpillantjuk magát a várost. Egy valóságos háztenger borítja a folyam sík

partjait, fölhúzóda egy alacsony domsorra, melynek, a milyen alacsony, olyan fellengző a neve: «a fehér felhőtől borított hegyek.»

Az egyforma háztömegekből alig emelkedik ki néhány pagoda vagy torony; és különös játéka a véletlennek, hogy a város legmagasabb épülete egy keresztény templom, a gyönyörű góth stílusban épült katolikus székesegyház, melynek nyulánk tornyai uralkodólag emelkednek a város fölé. Hiba volna azonban ebből azt következtetni, hogy a keresztény vallás valami uralkodó szerepet játszik Kantonban. Az egy milliónyi lakosság közül alig 5000 vallja a kereszténység elveit. A többiek azon vallások között oszlanak meg, a melyek általában egész Khinában elterjedtek; ezek: a Kelet-Indiából átszármazott buddhizmus, mely legtöbb hívőt számít és a mely Khinában erősen át van szövődve a régibb ősök tiszteletével, a *Laotse* (Ta-viismus) és Konfucius tanaival. A Konfucius felekezete tisztán bölcséleti morálvallás, mely különösen a műveltebb körökben számít számos követőket.

* A khinai lobogó: háromszögletű sárga mezőben egy sárkány.

Midőn a városhoz érkezik a hajó, szokatlan látvány lepi meg az utazót. Beláthatatlan sokasága a mindenféle alakú és nagyságú csónakoknak, bárkáknak és más úszó építményeknek lepi el a folyam partjait, — egy egész úszó város. A számpánok, lapos, homorú tetőzetük miatt papucs-csónakoknak nevezett hajók, emeleletes «virág-bárkák», dzsunkék egymás mellett és egymással padlók által összekötve alkotják a város házait. A legtöbb egy-egy család lakhelyéül szolgál; rajtuk folyik le egész nemzedékek élete. Vannak azonban a nyilvánosságnak, a mulatságnak szánt úszó helyiségek is, sőt vendégfogadók leányokkal ékesítve. Ezek a már említett virág-csónakok. A leányok t. i. nem szolgálnak föl, — az férfi-szolgák dolga — hanem csak ott ülnek tétlenül, mintegy csak díszítül a vendégek mögött, velők társalogva, ha kérdeztetnek, énekelve és a «pópát» (gitár-féle

házában volt egy lakosztály berendezve, mely az európaiak által lakott *Samin* nevű városrészben, a folyam egyik szigetén fekszik. fensége estebéd után megtekinté *Kanton* legnagyobb nevezetességét, az úszó várost, házigazdája és *Lange* úr kalauzálása mellett. *Lange* német katonatiszt, a ki több ideig khinai szolgálatban állt és kitünően beszél khinai nyelven, minélfogva ő fensége mellé rendeltetett tolmácsnak.

A főherceg három napot töltött Kantonban, ezen idő alatt behatóan megismerve az érdekes khinai nagy város összes nevezetességeit.

A tulajdonképeni, a szárazföldön épült Kanton bár bizonyára nem sajátosság nélkül, nem kelti föl annyira az utazó érdeket, ha már volt alkalma valamely khinai telepítvényt látni.

Elvégre mind hasonlók egymáshoz. Kanton-

mérhetők a khinai áruházak európai nagyvárosainak legszebbjeivel. A hátsó fal közepét többnyire egy, a jölét istenének, vagy az elődöknek szentelt oltár foglalja el, mely aranyos díszítéssel pompázik. Az árúk többnyire az oltárral arányosítva vannak elrendezve. Igen helyes szokás, hogy ugyanazon utcában többnyire csak egyféle boltok vannak, úgy hogy sokszor valamely szakkiallításban véljük magunkat.

Templomoknak sincsen hiány Kanton városában. Az egyes vallások és felekezetek templomai nem igen különböznek egymástól. A bejáratnál többnyire néhány emberi, vagy állati szörnyalak van örként felállítva; azután egy nagyobb előudvar következik az alsóbb rangú bálványokkal, végre a tulajdonképeni templomhoz jutunk, melyben Buddha vagy más istenségek szobrai és képmásai foglalják el a főhelyet. Maga a buddhista isteni tisztelet feltűnően ha-

JÓKAI JUBILEUMA. — AZ OPERA-BÁL.

Jantyk Mátys rajza.

hangszer) játszva, ha kíváncsiak. Természetesen fiatal, sokszor alig 12 éves és szép leányzókat használnak ezen célra, mert ugyan ki használja disztésül fonnyadt virágokat?

A virág-csónakok külsejéből ugyan senki sem sejtene azt, a mit belsejük rejt. Bár nagy, sokszor emeletes, de többnyire kisszerű szurtos kinézésű hajók ezek. Mily káprázatos ellenben az a látvány, mely szemünket az első pillanatban elvakítja, ha belépünk a bárka belsejébe! A legdiszesebb, a legpompásabban berendezett szalonban találjuk magunkat. Gazdag faragványokkal díszített butorok, falmagasságú ragyogó tükrök, aranyhímzésekkel borított selyem függönyök és aranyozott cifrázatok ékesítik a falakat, a tetőzetet és padozatot. Gazdag csillárok ezerszínű fényt szórnak szét, büvöltes színpompába borítva mindent.

Ő fensége este felé érkezett meg Kantonba; így az nap már nem lehetett a magas körfalak kerített várost, melynek kapui elzárvák, megnézni. A főherceg számára Dresó úr saját

ban is, e négyszögletes régi városban, körülbelül azon képekkel találkozunk, mint máshol, a hová már elhatolt a khinai czopf. Egy főszajtsága azonban mégis van, mely megkülönbözteti a külföldi khinai telepítvényektől, és az a térben való fukarkodás, mely a városnak egészen sajátzerű jelleget ad. Az úszó város maga sem más, mint megtakarítása egy bizonyos nagyságú földdarabnak. Kanton utcái oly szűkek, hogy két ember alig tud bennök egymás mellett elhaladni. Az élénk közlekedés miatt minden pillanatban kényszerülünk valamely boltba belépni, hogy össze ne ütközzünk egy-egy piszkos kulival, a kik bizony nem igen térnek ki előttünk. Legjobban úgy kerüljük ki az ilyen kellemségeket, ha gyaloghintóban vitetjük magunkat. A házak köből építve és alacsonyak; többnyire egy-egy család lakik bennök, mely azonban sokszor 2—3 nemzedékből is áll. Bolt is van majdnem minden házban. E boltok szik egyedüli díszét és érdekét egy ilyen khinai utcának. A díszes berendezés és az árúknak izléses összeállítását tekintetében bátran össze-

sonlítja a katolikusokhoz. Oltár és fali díszítések, szobrok, festmények, jelvények, pompás papíruhák, tömjénfüst, ének, csengettyűhang, a szertartás szerinti szabályos mozgások és más ilyes az érzékekre kellemesen ható dolgok ragadják el a hívőket. Ellenben a Konfucius tanait követők templomai kivételt tesznek. Ezek egészen egyszerű dísztelen termek, melyeknek falain táblák függnek Konfucius és tanítványainak neveivel. Az istentiszteletet az uralkodó császár szünetése és az előbbi császár elhalálozásának napján, valamint újév napján a legfőbb polgári mandarin végzi alárendelt tisztviselőivel. A templomok nem dicsekedhetnek építészeti szépséggel. Többnyire alacsony, négyszögletes épületek, feltűnően fölunkorodó tetőzésekkel. Főgondot a pompás bálványképekre fordítanak, melyek aranyozott agyagfigurák. A híres pagodák nem tartoznak szorosan véve a templomok közé, bár többnyire vallásos szent helyek valamely istenség tiszteletére, de istentiszteletet nem tartanak bennök. Egyáltalában tulajdonképeni használati céljuk nincs; ha csak a szép

A GRÓFNÉ IS ODANYÚJTOTTA LÓHÁTÓL AZ Ő KEZECSKÉJÉT.

Kinnach László rajza.

A mire Brunsvick gróf, mivelhogy a lovak miatt, ő maga is lovon ülven, hozzá nem férhetett a kezekhez, nagy hirtelen kirántotta a kardját, tisztelgett vele hódolatteljesen a grófné felé s aztán a lapjával megfordítva lassan, gyöngéden leereszté a kezeikre:

— «Szent a fogadás!»

A versenytérhez érve, a grófné leszállt a lováról és átadta a lovászának, Beregi Jánosnak, a ki legott sietett róla leszedni a női nyeret; a Waldeck vaseresére Nagy Józsi kaplár ült.

Sorba felállottak a lovasok, a Pozsonyból jött huszártisztek és a környékeliek, tizennégyen szám szerint.

A grófné, kinek számára hadias sátor volt verve a dombon, aranyos kopjára feltűzött smaragd-zöld posztó függönyökből, egy kis sárga-fekete zászlót tartott a kezében. Gyönyörű, nemes alak volt, hosszú kigyózó szoknyában, habos mennyszíni selyemből, gránátpiros bársony ujjaskában. Ilyenképen festik a piktorok fölséges édes hazánkat asszonyi formában.

Pannonia ez! Csakhogy mit keres kezében a sárga-fekete jelvény? Vagy hogy éppen ezért Pannonia. Az akkori.

A kürtös megfújta trombitáját, a lovasok egy vonalba igazodtak. Egy nyúl kiugrott a közel fekvő búza-táblából, s a mint szétlétezett a szegény tapsifüles, egy nagy ember-gyűrűben találta magát.

— «Hahó, ohó!» riogattak a parasztok.

A szegény állaton erőt vett a rémület. Megállt, hegyezte a füleit, majd ármányos észszel neki rohant a lovasoknak s egyenest a gróf Waldeck lovának lábai alatt menekült el a kölesvetésbe.

— «Átkozott nyúlja, — dörmögött Nagy Józsi. — Talán az ördögök küldték most.»

A grófné mosolyogva fordult Waldeckhez:

— «Rossz jel kegyelmedre nézve, őbester uram!»

Waldeck gróf visszamosolygott boldogan. Ejh, mintha nem volna mindegy, akár az ő lóva jön be előbb, akár az asszonyé.

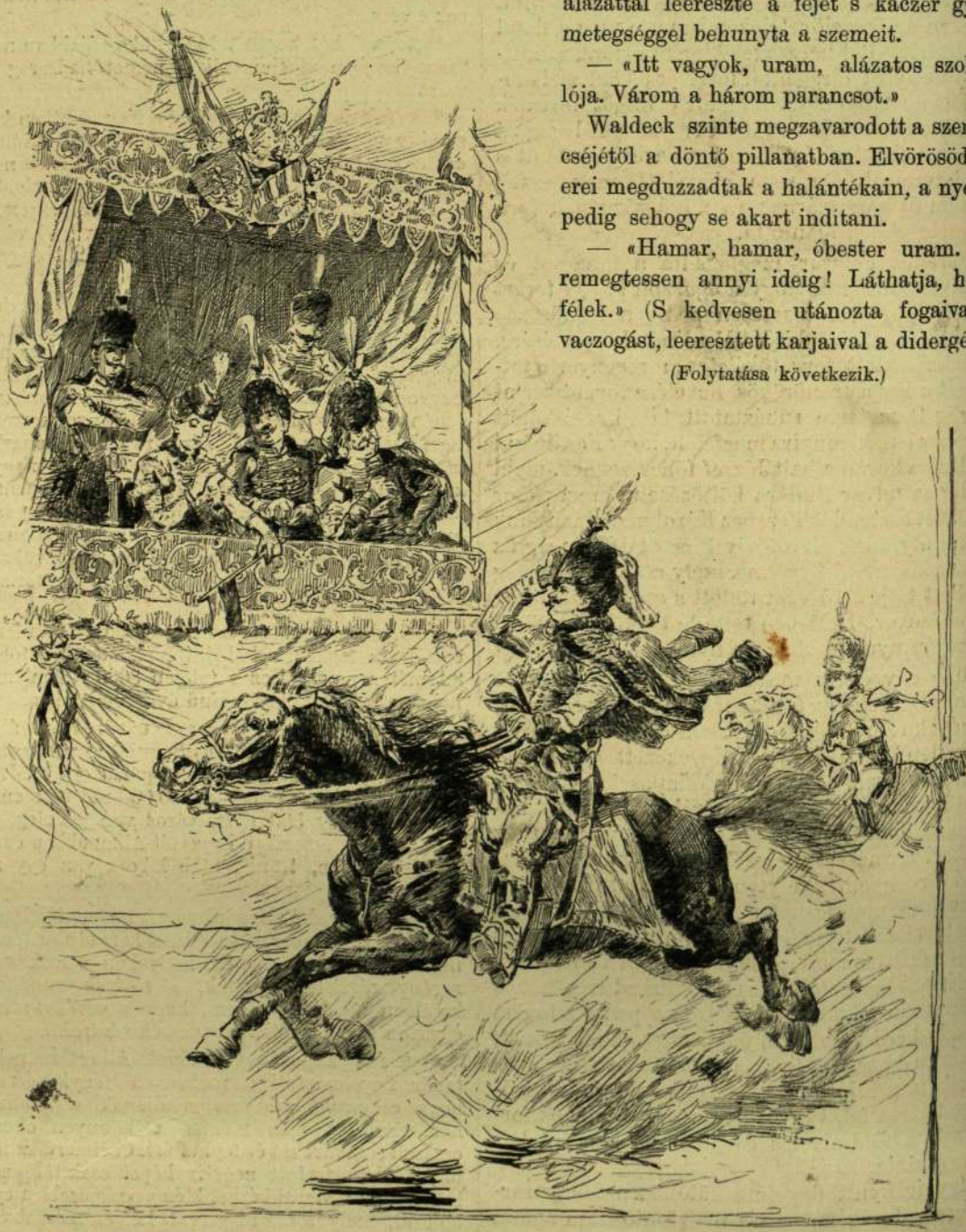
Végig tekintve a huszárok lovain, nem látszott rajtuk valami nagy jóllét; a tavalyi inséges takarmány és zabnélküli esztendő annál inkább. Hiszen ebből az esztendőből maradt fel ránk a siránkozó párbeszéd a ló és gazdája közt:

«Nincsen széna, nincsen abrak,
Édes lovam, agyon csaplak.»

Mire a ló meggondolja magát és enged valamit a kosztból:

«Ne csapj agyon, édes gazdám,
Kitelelek a zab-szalmán.»

Éppen erre a nótára hegyezi már vonóját Cserke Gazsi és bandája, kik oldalvást vannak felállítva a sátornál s olyan feszülten lesik az urnő kezében a zászló mozdulatait, mint a lóva-

NAGY JÓZSI ELŐBB ÉRT BE A SÁTORHOZ AZ INHÁBER LOVÁN.

Kinnach László rajza.

sok. Mert erre a jelre megiramodnak a lovak s felharsan a zene.

Ime, megvan a jel!

Az urnő háromszor egymás után meghajlított a zászlócskát. Ideges hullámnás fut át a tömegben. — «Hurráh!» kiáltják a huszárok. A tizennégy ló száguld lovasával mint a fergeg. Most itt vannak, már ott vannak, hol egy-golyba, hol kibontakozva egyenként. — Ki van elől, ki van hátul, teljes lehetetlenség felismerni; a mente-újjak egyformán úsznak a messzeségben, a csákók forgó egyformán lengenek.

De fölösleges is volna leírni az egész versenyt, mikor a mi tárgyunkhoz csak az tartozik, hogy a grófnő vesztett; Nagy Józsi előbb ért be a sátorhoz az inháber lován, mint a grófnő lovásza a Muczin. Ki volt pirulva, fekete szemei ragyogtak a diadalérettől, s a mint csákóját levette, csupa csapadék volt a haja, de a lóról is csurgott az izzadság.

— «Dérék gyerek vagy, Józsi fiam,» — kiálta eléje kitörő örömmel az ezredes.

(— «Bizony nagy füles bagoly vagy» — dűnyögte magában a szép asszony a vakító fehér fogai közül. Szeretett volna beleharapni Nagy Józsiába. Duzzogott, bosszankodott.)

Az őbester, a ki még ha akarta volna se tudná levenni róla a szemeit, méltán megütődék tündöklő arcának nagy beborulásán; mert hiszen olyan mindegy, hogy ki nyert, ki vesztett. Ő is csak azt fogja kérni az asszonytól, a mit az asszony kérne tőle. Vagy talán? . . .

Nem volt ideje tovább szólni a kételyt, mert a szép kis grófnő odapattant hozzá, meghajlott a térdében, pajkos engedelmességgel enyelgő alázattal leereszté a fejét s kaczer gyermekséggel behunyta a szemeit.

— «Itt vagyok, uram, alázatos szolgálója. Várom a három parancsot.»

Waldeck szinte megzavarodott a szerencséjétől a döntő pillanatban. Elvörösödött, erei megduzzadtak a halántékain, a nyelve pedig sehogy se akart indítani.

— «Hamar, hamar, őbester uram. Ne remegtessen annyi ideig! Láthatja, hogy felek.» (S kedvesen utánózta fogáival a vaczogást, leeresztett karjaival a didergést.)

(Folytatása következik.)

AZ OROSZ TRÓNÖRÖKÖS KELETI UTAZÁSÁNAK LEÍRÁSÁBÓL.

Ismét két képet mutatunk be abból a nevezetes díszmunkából, melyet Uchtomsky herceg, az ismert orosz költő irt az orosz trónörökös keleti utazásáról s mely most jelenik meg füzetekben egyszerre orosz, német és francia nyelven, német nyelven a híres lipcei Brockhaus ezégnél.

ezenkívül a hid följáratánál levő két hatalmas oroszán mellett s magán a hidon egymástól csekély távolságra fáklyákat tartó arabok állottak, kiknek festői lobogó öltözte költői összhangzatban volt a mesterséges világítással, a pálmákkal és a csodálatosan szeszélyes épületekkel. Az ezer-egy éjszaka tarka fényének hatása alatt mi európaiak rendesen ragyogó szépek képzeljük a keletet; s így az arabok legna-

hajesárok térítik el gondolatainkat a komoly, esendes arabtól. Éjjel a szép égboltozat alatt uralkodó csendben maga a város is komolyabbnak tűnik fel, de képe egyúttal bizarrabb, hasonlóbb a híres ezer-egy éjszaka képeihez.

Nem ily érdekes, de sokkal tanulságosabb a másik kép, mely a távolabbi keletnek egyik nagy városából, Bombayból, mutat be egy csapat tipikus alakot a benszülöttek közül. Bombay

AZ OROSZ TRÓNÖRÖKÖS KELETI UTAZÁSÁBÓL. — A NILUS HIDJÁNAK KIVILÁGÍTÁSA.

Az egyik kép pusztán az utazásra vonatkozik s azt a jelenetet ábrázolja, midőn az orosz trónörökös Kairóba megérkezése napján (1890 nov. 23-án) a főváros több más nevezetes épületei között a nilusi nagy hidat is megsejmelé. A Kairóban tartózkodó tekintélyesebb oroszországi alattvalók az egyiptomi hatóságokkal egyetértve, mindezt éjjeli kivilágításban mutatták be. A hid óriási vasszerkezetét száz meg száz bengáli láng világította meg, kék és fehér színekkel, s

gyobb városa, Kairo is századok óta mesés hírű előtünk. De már igen sok ebben a nagy városban az európai jelleg; a keleti vonások között nagyon szemsértő a híres piszok; hanem így éjjeli világításban, elmosódnak a kellemetlen részletek, még idegenszerűbbnek látszik szokatlan öltözte, a sok sötét, hosszú szakállas arc és a nők burkolt fejei. Nappal a kirakatok, a kupolák ragadják meg az utazók figyelmét; az utcái életből a lármásabb kengyelfutók, számar-

tudvalevőleg Kelet-Indiának Kalkutta után legnagyobb, közel egy milliányi lakosságú városa, a hol tehát a benszülöttek is igen nagy számmal találhatók, sőt valóságos nagyobb arányban, mint Kairóban tapasztalhatjuk, hol minden lépten-nyomon lehet az utcán európai embert találni; bár a benszülöttek uri osztályának férfi tagjai is európai öltözetet szoktak viselni.

Bombay benszülöttei azonban éppen nem egy-

